

JANUÁR

V januári je v prírode pravá zimná nálada s dostatkom snehu a celodennými mrazmi. Aj keď je tento mesiac klimaticky najchladnejší v roku, život sa nezastaví. Na snehovej pokrývke možno pozorovať stopy zveri, ktoré nám veľa prezradia o dianí v lokalite, hoci sa nám na prvý pohľad môže zdať, že tam život celkom ustal.

Naši predkovia, ktorí žili v tesnejšom vzťahu s prírodou, si viacej všímali dianie v nej. Javy, ktoré odpozorovali v prírode, vyjadrili aj formou pranostík. Na toto výsostne zimné obdobie sa napríklad viaže pranostika, podľa ktorej sa na kresťanský sviatok Obrátenie Pavla (25. január) údajne medvede obracajú v zimnom spánku na druhý bok... Keďže túto pranostiku možno len ťažko overiť, nemožno z vedeckého hľadiska proti nej namietat. Obdobie medzi Troma kráľmi a sviatkom Obrátenie Pavla naozaj predstavuje polovicu medvedieho zimného leňošenia. Medvede si líhajú do brlohov obyčajne v novembri („Na Katarínu – 25. november – medveď lezie pod čečinu“) a svoje pelechý opúšťajú v marci („Na Gregora – 12. marec – medveď lezie z brloha“). Ak medvede z nôr nevydúri zatekajúca dažďová voda alebo nepozorný návštevník, mali by spať do konca marca.

medveď hnedý

Samice **medved'a hnedého** ako jediného nášho cicavca privádzajú mláďatá na svet práve v tomto období – koncom januára a začiatkom februára – počas tzv. nepravého

zimného spánku. A tak sú asi polkilové, 20 až 25 cm dlhé medvediatá prvými prírastkami v prírode. Medvedica vrhne obvyčajne dve, zriedkavejšie tri medvediatá, ktoré sú slabo vyvinuté a mesiac slepé. Medvediatá rastú veľmi pomaly a 4 až 6 mesiacov sú pridávané matkou. Medvedice ich vyvedú z brlohu obvyčajne až v apríli. Medvediatá zostávajú v matkinej opatere až do tretieho roka života, pričom prvé dve zimy s ňou prežijú v brlohu.

V čase, keď prichádzajú na svet mladé, treba, aby návštevníci lesa v medvedích revíroch zachovávali pokoj. Vyplašená medvedica môže byť totiž vtedy agresívnejšia a kolízia s ňou je nebezpečná. V našej prírode žije okolo 1500 medvedov.

Počas januára panuje v lese ešte pravá zimná atmosféra s treskúcimi mrazmi a záľahami snehu, a tak náhodný návštevník prírody by si myslel, že v tomto čase nočnú mlkvosť lesa nerozčerí nijaký hlas živého tvora. Nie je to celkom pravda. Aj keď do prvého jarného dňa zostávajú ešte dva mesiace, príslušníci rozvetvenej rodiny sov, ak nechcú zostať bez revíru, v ktorom páry budú môcť vychovať svoje potomstvo, musia už v tomto čase vytrvalým húkaním obhajovať svoje hniezdne revíry. V okolí miest a dedín zo skalných lomov alebo skalných útvarov možno za večerného súmraku alebo ráno na svitaní začuť tiahle húkanie „hú-hú“ **výra skalného**. Je to najväčšia európska sova, ktorej hlas sa pri priaznivých poveternostných podmienkach rozlieha až na

vyr skalný

kedy veľmi agresívne a završujú o teritória aj nelútostné súboje, pri ktorých sa môžu do seba zakvačiť pazúrami... Náhodného svedka môžu sovie zásnuby v noci vystrašiť, pretože zvuky sú završujúce a pripomínajú hrdúsenie nejakého živočicha či človeka... Po vybojovaní teritórií a zasnúbení si sovie páry zakladajú hniezda a už začiatkom marca začínajú sedieť na znáškach, hoci v horských lesoch ležia ešte zálahy snehu a nočné mrazy nie sú nijakou vzácnosťou. Nečudo, že už teraz si páry musia vybojovať územia na výchovu potomstva.

V zdravujúcich mrazoch si vyspevujú aj na bystriny viazaný **vodnár potočný** a drobný, len deväťgramový **oriešok obyčajný**, obývajúci lesy, ale i záhrady, živé ploty či kôlne.

vzdialenosť jedného kilometra! V nižších polohách Slovenska sa nocou ozýva podobné, ale tichšie volanie **myšiarky ušatej**. V slovenských lesoch žije aj najmenšia európska sova – **kuvičok vrabčí**, ktorý je len o niečo väčší ako vrabec. Aj keď je to maličká sovička, pri obhajovaní svojho zvoleného revíru vie byť veľmi agresívna. Samec sa dokonca opováži zaútočiť aj na človeka – votrelca v revíri, ak ho vyprovokuje napodobňovaním jeho monotónne znejúceho popískovania...

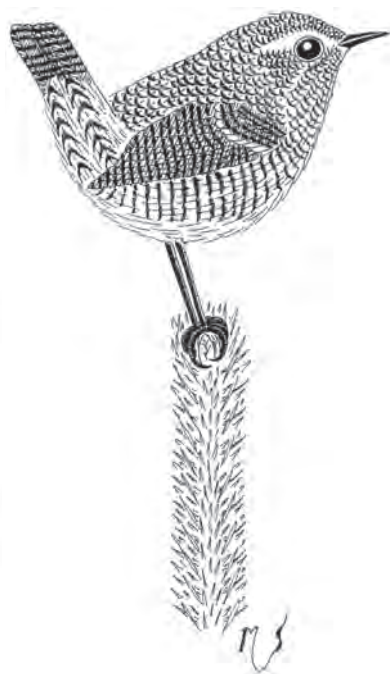
Koncert sovieho vyhukovania možno zažiť v noci, keď sa samec celé hodiny nápadne ozývajú a označujú si tým svoje budúce teritória, a zároveň sa uchádzajú o náklonnosť potenciálnych partneriek. Samce sú pri hájení revírov nie-

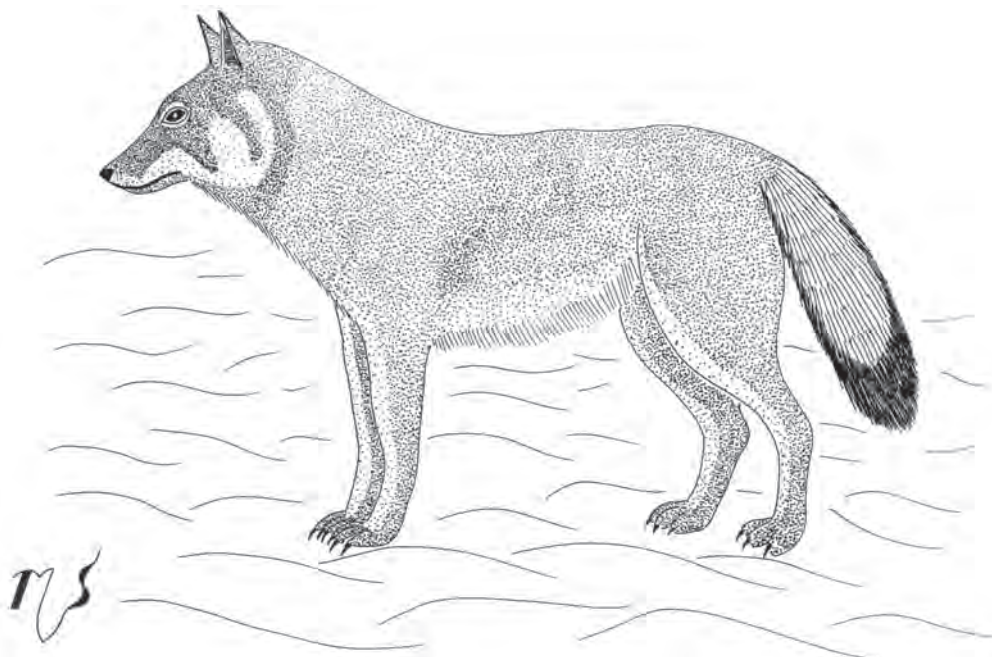
vodnár potočný

oriešok obyčajný

V prírodných pomeroch strednej Európy si väčšina živočíšnych druhov „vznáva lásku“ v klimaticky i potravovo „najpriateľnejšom“ jarnom období. Málokto by preto čakal, že v živočíšnej ríši nášho kontinentu sa nájdu aj druhy, čo sa zasubujú práve uprostred zimy, a to ešte počas treskúcich, mrazivých mesačných nocí! Takou je populácia **vlka dravého**, ktorá má svoje vohľady práve od januára do marca.

vlk dravý